

# Lidu Kristovu a Mojžíšovu!

Říjen 2010

Žijeme jako dvojí Boží lid. Máme jednoho Boha, ale každý máme s Bohem jinou smlouvu. S prvním lidem uzavřel Bůh smlouvu skrze Mojžíše. S druhým lidem má Bůh smlouvu skrze Ježíše Krista. Dvě tisíciletí jdeme každý svou cestou. Je to dost dlouhá doba a ta již brzy skončí. Dvojí Boží smluvní lid se stane lidem jedním [Ef 2:14-16]. Na místo dvou smluv bude uzavřena smlouva nová, společná. Boží zaslíbení lidu Kristovu i Mojžíšovu směřují ke stejnému cíli.

**Tato nová smlouva nahradí Kristovu smlouvu pro křesťany i Mojžíšovu smlouvu pro Židy.** To znamená, že Judaismus i Křesťanství ve stávající podobě zanikne. Přijdou nové věci: *"Nevzpomínejte na věci dřívější, o minulosti nepřemítejte. Hle činím něco docela nového a už to raší. Nevíte o tom?..."* [Iz 43:18,19; 65:16,17; 66:22; 1 K 2:9] Přijdou s nimi Synové nového oleje [Za 4:11-14; Zj 11:4].

V této práci se snažíme předložit biblické argumenty, že naše rozdělení není trvalé, ale spěje nakonec ke společnému podílu na Božích zalíbeních a požehnáních, daných Abrahámovi. Rádi bychom touto prací oslovili z Kristova i Mojžíšova lidu každého jedince s otevřenou myslí, nesvázanou společenskou, náboženskou a rituální tradicí, abychom společně hledali odpovědi na otázky, které před nás staví současný vývoj.

## Na počátku

O počátku lidské existence je v Bibli napsáno, že jsme Boží stvoření [Gn 1:26-31; 2:7,8] *"Učinme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby... Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím."* Z toho by vyplývalo, že všichni lidé jsou přirozeně Božím lidem. Po událostech v Edenu dostal ale přívlastek *"Boží"* nový význam. Ve slovech *"Mezi tebe a ženu [1] pološím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrť hlavu a ty jemu rozdrťíš patu."* [Gn 3:15] je prorokováno vítězství ve sporu, který se dotýká nejen nás světa lidí, ale i světa nebeského [Jb 1:6-12; 2:1-7]. Jde o velmi složitý a zdlouhavý spor, v němž musí Bůh trpělivě odolávat odpůrci a zodpovídat jeho sporné otázky aniž by sám porušil vlastní zákony a dopustil se svévole. Spor rozdělil nejen anděly, ale i lidi. Od té doby přívlastkem *"Boží"* už není označované veškeré lidstvo, přestože jsme stále dílo Božích rukou (stejně jako andělé), ale jen ti, kteří takzvaně chodili s *"pravým Bohem"* [2] respektive ti, s nimiž Bůh uzavřel smlouvu. Zpočátku šlo spíše o jednotlivce [3]. Nebyli ve smluvním vztahu [4] srovnatelném s Mojžíšovou nebo Kristovou smlouvou. Bůh se jim jednostranně zavázal splnit zaslíbení pro jejich činy a přirozené vlastnosti [Ř 2:11-15]. Kdyby neměli vyhovující vlastnosti mravní a genetické [5], Bůh by si je nevybral, neudělal by z nich lid pro zvláštní vlastnictví, nepověřil by je žádnou službou ani by jim nesvěřil svá zaslíbení. **Bůh vyhledává od začátku ty, kteří se mohou podílet na záchraně lidstva.** Rozhodl se vychovávat vybrané jedince a národ, aby ostatním lidem a národům mohli sdělovat jeho vůli a aby i ostatní národy poznali, že jen u něj je záchrana. Lidstvo totiž bylo svedeno na cestu nezávislosti vůči Bohu, ač na takovou situaci nebylo dostatečně dospělé. **Smlouvy uzavřené Bohem s jím vybraným lidem dávají Bohu možnost vychovávat tento lid pro věčný život a pravou svobodu duševně i duchovně dospělých a zdravých lidí.** A ne jen kvůli nim samým. Než Boží lid (první - Mojžíšovy i druhé - Kristovy smlouvy) dospěje k cíli musí

projít dlouhým vývojem než se stane dospělým. Dnes se nacházíme před obdobím, které Ježíš nazval žní. Kvůli lepšímu pochopení tohoto vývoje se dále zaměříme na některé jeho etapy, důležité prvky a souvislosti.

Po potopě si Bůh vybral Abrama [Abraháma], kterému slíbil: *"Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnáním! Požehnám těm, kdo žehnají tobě, prokleji ty, kdo ti zlořečí. V tobě dojdou požehnání veškeré čeledi země."* [Gn 12:2-3] Zaslíbení stvrdil smlouvou, jejímž znamením je mužská obřízka [Gn 17:10]. S jeho potomky uzavřel skrze Mojžíše smlouvu zákona. Později Bůh poslal svého syna Ježíše Krista a ten uzavřel se svými následovníky smlouvu novou. Od té doby je zde dvojí lid jednoho Boha.

*Proč? K čemu směřují?*

## 1. Lid první smlouvy

### 1.1. Abrahámovská smlouva

Jak už bylo řečeno, ještě před tím než Bůh uzavřel s Abrahámovými potomky smlouvu zákona skrze služebníka Mojžíše, uzavřel Bůh věčnou smlouvu s jejich praotcem Abrahamem, která se vztahuje i na jeho potomstvo. Na příbězích Abrahámových, Izákových, Jákobových, Josefových a Mojžíšových lze vidět Boží pojetí vztahu mezi ním a lidmi, respektive jim vybranými jedinci, s nimiž uzavírá smlouvy nebo se jim k něčemu zavazuje. V případě Abraháma, Izáka a Jákoba je jeden z nejtypičtějších Božích projevů **požehnání**. Společným rysem Abraháma a Jákoba **je víra, že Bůh splní své sliby**. Bůh jim žehnal takovým způsobem, že to rozpoznali i ostatní lidé v jejich okolí [např. Gn 26:28]. Dalo by se říci, že ze strany Boha šlo až o záměrně nápadnou protekci, která byla v kontrastu například s jeho postojem k Ezauovi a prvnímu Izraelskému králi Saulovi.

Zaslíbení, které Bůh Abrahamovi potvrdil smlouvou, **ustavuje Bůh jako smlouvu věčnou i s celým Abrahámovým potomstvem**. [Gn17:7] Ta platí dodnes. Na příbězích mužů víry (například Abraháma, Izáka, Jákoba, Davida) je zřetelně vidět, že Bůh podporuje ty, kteří věří ve splnění slibů, kterými se jim zavázal, a jsou vůči Bohu přímí. Zaslíbení, která dostali, jsou pro ně i cílem k němuž směřovali po celý život. Na příběhu bratrů Ezaua a Jákoba je ale vidět, že **zaslíbení daná Abrahamovi nezůstávají automaticky na každém jeho tělesném potomku**. Ezau vyměnil své prvorozenectví za jediné jídlo, vzdal se lehkomyšlně prvorozeneckých výsad [6] a přišel o ně. Jákovovi naopak prošla i lest až podvod, k němuž se uchýlil na radu své matky, aby získal požehnání prvorozeného [Gn 25:19 - 28:9]. O Ezauovi Bůh říká, že ho nenávidí [Mal 1:2,3]. V jeho jednání se projevovala od počátku svévole a nerespektování abrahámovského odkazu jehož byl přirozeným dědicem [Gn 25:27; 26:34-35]. Boží zaslíbení nejsou pro něj na prvním místě. Nejsou pro něj zákonem a cílem. Od začátku bylo zřejmé, že **stejný tělesný původ ani tělesná obřízka nezaručuje automaticky, že jedinec bude mít stejné vlastnosti jako jeho praotec Abraham a nezaručuje, že jedinec, rod, skupina nebo celý národ (Edomité, potomci Ezaua) nebude vyloučen z Abrahámovské smlouvy. Ezaua Bůh zavrhnul**. To je poučení i výstraha pro všechny Abrahámovy tělesné potomky. Věčnou smlouvu uzavřel Bůh s Abrahamem a jeho potomstvem pro Abrahamovu víru a bezúhonnost [7] vůči Bohu [Gn 17:1,2]. Ukazuje se, že **uvedené Abrahámovy vlastnosti jsou ještě důležitější podmínkou k zachování si podílu na zaslíbeních, plynoucích z Abrahámovy smlouvy, než samotná obřízka** [Lv 26:41; Dt

10:16; Jr 4:4; 9:25; Ř 2:28,29]. Obřízka tak není jedinou podmínkou pro účast na Abrahámovské smlouvě. Když se Bůh zavazoval Abrahamovi smlouvou, řekl mu: *"Chod stále přede mnou, bud' bezúhonný."* To znamenalo být Božím služebníkem, tuto službu brát s upřímností jako celoživotní poslání. V tom byl Ezau zcela opačný, jako by ani nebyl potomek Abrahamův. Svými vlastnostmi byl potomkem Abrahamovým Jákob. Proto si Bůh vybral jeho. Jákobovo potomstvo je dědicem Abrahámovské smlouvy [Dt 10:15]. Avšak i pro ně platí, že jednotlivci mohou o požehnání vyplývající z Abrahámovské smlouvy přijít, když nebudou jednat ve stejném duchu jako Abrahám, Izák nebo Jákob. Později je v [Dt 7:6-9] řečeno: *"Nikoliv proto, že byste byli početnější než kterýkoliv jiný lid, přilnul k vám JHVH a vyvolil si vás. Vás je přece méně než kteréhokoli lidu. Ale protože vás JHVH miluje a zachovává přísahu, kterou se zavázal vašim otcům,...JHVH, tvůj Bůh, je...věrný, zachovávající smlouvu a milosrdenství do tisícího pokolení těm, kteří ho milují a dbají na jeho přikázání."* Stejně jako Ezau mohou být ze smlouvy a Božích zaslíbení vyloučení [8] ti, kteří nebudou vůči Bohu jednat upřímně jako Abrahám. Mojžíšova smlouva navazuje na smlouvu Abrahámovskou, ale nenahrazuje jí. Její smysl je především výchovný a zároveň je Mojžíšova smlouva právním nástrojem k soudu smluvního lidu [Dt 10:12,13; 30:1-3].

## 1.2. Mojžíšova smlouva

Mojžíšova smlouva je první smlouvou, která Bohu právně vyčleňuje určitou skupinu lidí, národ z ostatního lidstva, činí tuto skupinu Božím lidem, jeho zvláštním vlastnictvím, na který se vztahují mimořádná Boží zaslíbení, odpovědnosti, požehnání, tresty a psaný Boží zákon. Vztahuje se i na jejich budoucí generace [Ex 19:5-8] neboť ustanovení zákona se vztahují na všechna pokolení. Mojžíšova smlouva je právní základ pro vznik viditelného, fyzického Božího království tvořeného fyzickým smluvním lidem.

Uzavření Mojžíšovy smlouvy bylo provázeno Božími velmi mocnými skutky. Bůh se předvedl jako *"Bůh bázeň vzbuzující"* [Dt 7:21; 10:17; 11:25]. Izraelci byli několik generací otroci v Egyptě, naučili se respektovat moc, sílu a rozuměli hlavně silovým argumentům. I proto se jim Bůh představil jako Bůh mocnější než bohové Egypta. A nejen jim. Období Mojžíšovy smlouvy, až do příchodu Ježíše Krista, probíhalo především ve znamení MOCI. Mocí vyvedl Bůh Izraelity z egyptského otroctví, mocí před nimi otevřel cestu Rudým mořem a později i vody Jordánu. Mocí vychovával Izraelity 40 let na poušti [Ex 20:20; Dt 29:1-8]. Mocnými skutky zasahoval a vysvobozoval Bůh Izraelity z rukou nepřátel v období soudců i králů. A mocí je také trestal. Nakonec ale byli vyhnáni a rozprášeni po celé Babylonské a později Římské říši. Jejich první i druhý chrám byl zničen. Jejich hřích byl tak velký, že Bůh před nimi skryl svou tvář, přesně jak nechal napsat v Zákoně [Dt 29:17-20; 31:15-18]. Neznamenal to ale úplné zavržení [9]. Jednotlivce, například Daniele, jeho tři přátelé, Jeremiáše a další, podporoval a chránil i během doby trestu. Ale před většinou ostatních skryl svou tvář, aby se nad nimi později smiloval [Dt 30:3]. Bez pomoci je však nenechal, jak vypráví například příběh Ester a Mordechaje nebo příběhy Daniele a jeho přátel. *"...až na ně dopadnou všechna požehnání i zlořečení a oni se vrátí ke svému Bohu a budou mu sloužit celým srdcem."* [Dt 30:1-20]. Mojžíšova smlouva je podle tohoto a dalších textů nástroj Boží výchovy Abrahamových potomků ke stejnému vztahu k Bohu jako měl Abrahám. Měli obřezat svá neobřezaná srdce. Šlo o výchovný záměr, který se částečně naplnil příchodem Ježíše Krista [L 1:31-33]. Proč částečně? Ježíš sice přinesl Židům záchranu tím, že dal sám sebe jako oběť, která nemusí být opakovaně přinášena znovu [Žd 10:11-22], aby nebyli odsouzeni podle Mojžíšova zákona [J 5:45], ale v té době ho naprostá většina Židů nepřijala. Upadli v neposlušnost [Mt 13:13-15; L 8:9-10], aby i oni došli slitování, jakého se dostalo lidem z ostatních národů [Ř 11:7,8,11,12,15,25-31]. Obsahem smlouvy je, vedle zaslíbení,

Boží zákon - písemné vyjádření Božího práva. A také jeho uplatnění. Pochopit Boží zákon a jednat podle něj bylo jedním z požadavků smlouvy [Dt 6:4-9].

*"Hled', předložil jsem ti dnes život a dobro i smrt a zlo; když ti dnes přikazuji, abys miloval Hospodina, svého Boha, chodil po jeho cestách a dbal na jeho přikázání, nařízení a právní ustanovení, pak budeš žít a rozmnožíš se; Hospodin, tvůj Bůh, ti bude žehnat v zemi, kterou přicházíš obsadit. Jestliže se však tvé srdce odvrátí a nebudeš poslouchat, ale dáš se svést a budeš se klanět jiným bohům a sloužit jim, oznamuji vám dnes, že úplně zaniknete ...."* [Dt 30:15-20]

Zákon učí Izraelity volit správně mezi dobrem a zlem s vědomím, že jde zároveň o volbu mezi životem a smrtí. **Ukázalo se, že dodržovat bezezbytku zákon je pro Izraelity prakticky nemožné [10]**. Nešlo jen o slepé nebo mechanické dodržování litery zákona. Měli zákon pochopit [Dt 6:4-9] a naplnit jeho ducha [Mt 22:37-40]. Časem se ukázalo, že podle tohoto zákona by museli být Izraelité vyhubeni. Ale v zaslíbeních, které dal Bůh Abrahámovi je požehnání Abrahámovu potomstvu a skrze něj i požehnání ostatním národům. Tato zaslíbení nemůže zrušit Zákon, který dostali jeho potomci až o několik set let později [Ga 3:16-18]. **Zaslíbení daná Abrahámovi nebyla zbavena platnosti ani nahrazena Mojžišovou smlouvou. Jeho zaslíbení proto platí dál.** Bůh s Abrahámem uzavřel věčnou smlouvu, protože Abrahám uvěřil Bohu a bylo mu to počítáno za spravedlnost. A stejně jako jeho syn Izák se narodil z víry, že Bůh splní, co slíbil, i ostatní jeho praví potomci jsou lidé takové víry [Ga 3:6,7]. Mojžíšův zákon tím, že pojmenoval hřích, od hříchu neosvobozuje.

**Litera Zákona Izraelity učila poznat hřích a Boží spravedlnost, Duch Zákona je měl dovést ke Kristu** [Ga 3:24]. Měli poznat, že Zákon je nezabaví sám o sobě hříchu, ale naopak jim hřích odhalí a odsoudí je, budou-li se hříchu dopouštět. Většina z nich ještě nepoznala v Ježíšovi Mesiáše, syna Božího, Pána, který přišel do svého vlastnictví [Mt 13:10-15; Ř 11:25-32]. A vůdcové, kteří především měli v Ježíšovi poznat syna Božího a zachránce, ho zavrhli [Mk 12:1-12]. Apoštol Pavel však vysvětlil, že jejich selhání není definitivní [Ř 11:13-16,23-29].

Ježíš, dokud žil na zemi a kázal [Mt 10:5,6], přišel v prvé řadě pro Židy [Mt 15:21-28; Sk 3:26]. Po jeho odchodu se situace změnila. Protože Židé ho ve své většině nepřijali, mohl vzkříšený Ježíš přikázat svým apoštolům, aby evangelium kázali všem národům, činili z nich učedníky a dali tak vzniknout novému národu: *"Hle dal jsem ho za svědka národům, národům za vévodu a zákonodárce. Hle povoláš národ, který neznáš, pronárod, který tě nezná, přiběhne k tobě kvůli JHVH, tvému Bohu, za Svatým Izraele, který tě oslavil."* [Iz 55:3-5]

Přesně to vysvětluje ap. Pavel v dopise Římanům. *"Jestliže tedy jejich selháním (Židů) svět získal a jejich úpadek obohatil pohany, co teprve, až se všichni obrátí. ...Pokud jde o evangelium, stali se Božími nepřáteli, ale vám to přineslo prospěch; pokud jde o vyvolení, zůstávají Bohu milí pro své otce. Vždyť Boží dary a jeho povolání jsou neodvolatelná."* [Ř 11:12,28-29] To se vztahuje i na povolání, že se stanou *královstvím kněží, lid pro zvláštní vlastnictví* [Ex 19:5,6]. Jestliže Bůh před Židy skryl svou tvář, neznamená to, že se přestal o ně zajímat.

Ježíšova oběť sice přibila právně Zákon na kůl [11], protože Ježíš svou prolitou krví jednou provždy nahradil krev zvířecích obětí, které zákon stanovil obětovat za hřích [Ex 24:3-8; Žd 9:19-22], ale nezrušila Abrahámovskou smlouvu a **požehnání, které z ní plynou pro**

**Abrahámovy potomky a skrze ně i pro ostatní národy. Ve skutečnosti nebyla ani zrušena platnost žádného slova zákona. Ti, kdo se budou dovolávat zákona, budou podle zákona souzeni a odsouzeni. Ti kdo jsou pod zákonem a dovolávají se milosti, na základě Ježíšovy výkupní oběti dovolávají se toho, aby nebyli odsouzeni podle zákona, ale aby byli očištěni smírnou Ježíšovou obětí.** Platnost přikázání zákona, jeho řády neztratily svou obsahovou platnost, jen podle nich nemusí být Žid odsouzen. Ježíš sám řekl, že nepomine platnost jediného slova zákona [Mt 5:17,18] dokud se všechno nesplní. Mimo jiné i text: *"Ve svém souzení, až tě v posledních dnech toto všechno stihne, navrátíš se k JHVH, svému Bohu, a budeš ho poslouchat. Vždyť JHVH, tvůj Bůh, je Bůh milosrdný, nenechá tě klesnout a nepřipustí tvou zkázu, nezapomene na smlouvu s tvými otci, kterou jim stvrdil přísahou."* [Dt 4:30-31]

### **1.3. Osvoboditel ze Sióna - návrat k Bohu.**

*„Vykupitel přijde k Siónu, k těm, kdo se v Jákobovi odvrátili od nevěrnosti, je výrok (Hospodinův) JHVH.... Pas berlou svou svůj lid, ovce dědictví svého,... jako za dnů, kdy jsi vycházel z egyptské země.... Spatří to pronárody a zastydí se za všechno své siláctví. Kdo je Bůh jako ty, který snímá nepravost, promijí nevěrnost pozůstatku svého dědictví!. Nesetrvává ve svém hněvu, neboť si oblíbil milosrdenství. Opět se nad námi slituje,... prokážeš věrnost Jákobovi, milosrdenství Abrahámovi, jak jsi za dnů pradávných přísahal naším otcům."* [Iz 59:20; Mi 7:14-20]

**Lid první smlouvy, který nepřijal Ježíšovo evangelium, je od té doby vůči Bohu ve stavu neposlušnosti [12].** Proto jim bylo království odňato [Mt 21:42,43]. To se stalo v roce 70 n. l., když Římané dobyli Jeruzalém a zbořili druhý chrám. Lid první smlouvy byl podruhé rozehnan do celého světa. Jejich fyzické království, které zároveň bylo podle Mojžíšovy smlouvy i královstvím Božím, zmizelo z mapy světa [13]. Není to však stav definitivní: *"Přijde ze Sióna vysvoboditel, odvrátí od Jákoba bezbožnost; to bude má smlouva s nimi, až sejmu jejich hříchy."* [Iz 59:20,21; Ř 11:26,27]

Jak již bylo uvedeno, je lpění na soudu podle Zákona pro lid první smlouvy životu nebezpečné, protože by na jeho základě byl odsouzen k zániku. To by však zároveň bylo popření slibů daných Abrahámovi. Bůh je však *"...věrný, zachovávající smlouvu a milosrdenství do tisíciho pokolení těm, kteří ho milují a dbají na jeho přikázání."* To jsou od počátku praví Abrahámovi potomci a takoví jsou mezi rozptýleným lidem, uprostřed národů, po celá staletí, i když se o nich veřejně nemluví. Dnes jsou naopak vidět a slyšet především svévolníci, kteří Mojžíšovu smlouvu zneužívají pro vlastní plány. K těm, kteří skutečně dbají na Boží přikázání, znají se ke svému Bohu a zároveň se svými vlastnostmi podobají Abrahámovi, přijde jejich **Osvoboditel**. Někdo by snad mohl říci, že jím je míněn jedině Ježíš Kristus - jeho druhý příchod očekávaný křesťany. Ale kdyby to bylo tak jednoznačné, proč to ap. Pavel neřekl rovnou? Ježíš sám mluvil o příchodu Syna člověka [14]. Protože tak mluvil vícekrát, nemohla to být náhoda, ale záměr. *Jaký?*

Syn člověka je každý mužský potomek narozený z ženy [Mt 11:11]. I Ježíš přišel na zem narozením z ženy, Marie. Po svém vzkříšení a návratu k Otci, přijal Ježíš pravděpodobně svou původní podobu. Své lidské tělo obětoval jednou provždy. Ježíš se už nemusí narodit znovu. Proč tedy Ježíš stále hovoří o příchodu Syna člověka a ne rovnou o sobě? Odpověď se pravděpodobně skrývá v příběhu o proměnění na hoře: *"V pravdě vám říkám, že někteří z těch, kdo zde stojí, vůbec neokusí smrt, dokud nejprve neuvidí Syna člověka přicházet v jeho království. O šest dnů později vzal Ježíš Petra a Jakuba a jeho bratra Jana s sebou a*

odvedl je samotné na vysokou horu. A byl před nimi proměněn a jeho obličej zářil jako slunce a jeho svrchní oděvy se zaskvěly jako světlo. A pohledme, objevil se jim Mojžíš a Eliáš a rozmlouvali s ním. ...zastínil je jasný oblak, a pohledme, hlas z oblaku řekl: „To je můj Syn, milovaný, jehož jsem schválil, naslouchajte mu.“ [Mt 16:28; 17:1-5 PNS] Proč se v tomto vidění Ježíš ukazuje v proměněné podobě? **Je to ve skutečnosti vidění události, která se má odehrát v budoucnosti**, dávno po Ježíšově mučednické smrti a vzkříšení a po Ježíšově obětování svého těla. Ježíš se už nebude moci objevit ve svém obětovaném těle, **proto ho ve vidění na hoře učedníci vidí v podobě, která představuje jeho podobu existence v době příchodu Syna člověka. Proměněný Ježíš Kristus, Mojžíš a Eliáš jako lidé narození z ženy, reprezentují příchod Syna člověka v jeho království.** To je pravděpodobně jedno z hlavních sdělení tohoto vidění na hoře. Jak mohl Petr vědět, že s Ježíšem je Mojžíš a Eliáš? Bylo mu to dáno poznat v tom vidění. Když se učedníci Ježíše ptali, proč znalci Písma říkají, že nejdříve musí přijít Eliáš, Ježíš jim dává překvapivou odpověď. Eliáš už přišel a nepoznali ho, a učedníci pochopili, že mluví o Janu Křtiteli [Mt 17:10-13]. Protože jde o vidění **budoucího příchodu** Syna člověka, stali se podle Ježíšových slov, Mojžíš a Eliáš symbolem pro jiné dva jedince, které spolu s Ježíšem Kristem ve své budoucí podobě reprezentují příchod Syna člověka v jeho království. Ti dva lidé, kteří přijdou s mocí Mojžíšovou a Eliášovou se narodí z ženy stejně jako Ježíš a Jan Křtitel, kterého Ježíš označil za tehdejšího Eliáše. **Mojžíš a Eliáš jsou symboly, dvou konkrétních osob, které budou spolu s proměněným Ježíšem Kristem představovat Syna člověka při jeho příchodu.** Zjevení 11. Kapitola, v níž se píše o dvou svědcích, kteří mají moc proměnit vodu v krev (jako Mojžíš) a přivodit sucho (jako Eliáš), obě starozákonní postavy připomíná v závěru tohoto věku. Má tato symbolika něco společného s Osvoboditelem ze Sióna o němž píše Izajáš 59:20 a připomíná ho ap. Pavel v dopise Římanům? Oba, Mojžíš a Eliáš jsou významné starozákonní postavy. Mojžíš vyvedl lid z otroctví (**Osvoboditel**), skrze něj Bůh uzavřel s lidem smlouvu (nositel nové smlouvy) a předal lidu Boží zákon (zákonodárce). Mojžíš se přimlouval za lid po jeho selhání na poušti (Přímluvce) a dovedl je až na hranici zaslíbené země. Eliáš vystupoval proti uctívání cizích bohů (baala) a usiloval o obrácení izraelského lidu zpět k JHVH. Napomínal izraelské krále, šlechtu a mocné v zemi. Ohlásil trest. K záchraně je zapotřebí obojí. Obrácení lidu zpět k Bohu bude Eliášova úloha i při ohlašovaném příchodu. A ještě něco „*On nakloní srdce otců k synům a srdce synů k otcům, abych při svém příchodu nestihl zemi klatbou*“ [Mal 3:24] Osvoboditel je ovšem v jednotném čísle. To podporuje představu, že Osvoboditel ze Sióna je jedna osoba. **Pokud Osvoboditel ze Sióna je tím Mesiášem, kterého Židé čekají, a zároveň to není popření mesiášské role Ježíše Krista, musí se oba doplňovat, nikoliv popírat.**

Jak Osvoboditel ze Sióna odvrátí od Jáкова bezbožnost? Tím, že sejme jejich hříchy. Pavel připomíná Izajášovo proroctví: „*...to bude má smlouva s nimi, až sejmu jejich hříchy. Jako vy jste kdysi Boha neposlouchali, nyní však jste došli slitování pro jejich neposlušnost, tak i oni nyní upadli v neposlušnost, aby také došli slitování, jakého se dostalo vám.*“ [Ř 11:26-31] Izajáš k tomu píše: „*Vykupitel přijde k Sijónu k těm, kdo se v Jákovovi odvrátili od nevěrnosti, je výrok JHVH.*“ [Iz 59:20] Osvoboditel ze Sióna **sejme jejich hříchy**. Ale Ježíš už usmiřující obět za Jákovovo potomstvo dal. On je tím Vykupitelem, Beránkem bez vady a tato obět je zcela postačující, viz dopis Židům. Zároveň jim nabídl novou smlouvu. Proč musí přijít další Osvoboditel a sejmout hříchy lidu první smlouvy? Proč nestačí, aby se obrátili na křesťanskou víru? Protože Ježíš byl zároveň kamenem klopýtnutí [Mt 13:10-16; Ř 9:33;] a mnozí z lidu upadli v neposlušnost. Podle proroctví u Izajáše měl hovořit tak, aby ušima neslyšeli, očima neviděli. A to mohli Židé oprávněně použít jako argument na svou obhajobu, proč Krista ve své většině nepřijali. Ale **až vejde plný počet pohanů, přijde Osvoboditel, aby mohli ti, co se z Izraele odvrátí od**

**nevěrnosti, dojít slitování.** Kvůli odmítnutí Ježíšova evangelia a vykoupení ze Zákona skrze Ježíšovu oběť, jsou vůči Bohu ve stavu neposlušnosti. Ale kvůli svým praotcům zůstali Bohu milí. Osvoboditel ze Sióna odstraní (*shladí, odejme* podle KB a PNS) tuto neposlušnost. Vykupitel pravděpodobně na sebe vezme roli kozla, na kterého byly vloženy hříchy celého Izraele a byl vyhnán na poušť pro Azazela [Lv 16:21,22,26 ]. O tom prorokuje Izajáš v 53 kapitole kde hovoří o služebníkovi, který tuto oběť podstoupí.

Osvoboditel ze Sióna nebude již mluvit tak, aby očima neviděli a ušima neslyšeli jako Ježíš. Osvoboditel už nebude kamenem úrazu, ale jako Mojžíš ukáže cestu těm z Mojžíšova lidu, kteří se znají ke svému Bohu, poslechnou ho a přijmou novou smlouvu, s níž přijde. V Židům 8:10-12 a Jeremiášovi 31:31-34 se píše o nové smlouvě, která již zaručuje, že budou mít zákon trvale v srdcích. I když autor dopisu Židům má na mysli smlouvu Kristovu, ta má vychovat k tomu, abychom mohli trvale přijmout Svatého Ducha a s ním i Boží zákony do svého srdce. V knize Zjevení jsou zmiňováni dva beránci. Ve Zj 5:6 je „... *Beránek, ten obětovaný, měl sedm rohů a sedm očí...* „, a ve Zj 13:11 se píše o šelmě, která se podobá Beránkovi tím, že má jako on dva rohy. Doslova: „... *šelmu, jak vyvstala ze země: měla dva rohy jako beránek, ale mluvila jako drak.*“ První, sedmirohý Beránek je Ježíš Kristus, který je obětí pro vykoupení ze zákona a pro záchranu světa. Druhý, dvourohý [15] Beránek jsou dva synové nového oleje, dvě olivy, dva svíce [Za 4:11-14; Zj 11:4], Mojžíš a Eliáš z vidění proměnění na hoře [Mt 16:28-17:1-8]. Je jeden z nich [16] i Osvoboditel ze Sióna? Beránek je od exodu z Egypta symbolem oběti k záchraně a osvobození [Gn 12 kap.; Iz 53:7; 1 Pe 1:19; Zj 5:6]. Dvourohý beránek značí, že je obětí, která zachraňuje a osvobozuje. Ježíšova oběť osvobozuje jednou provždy od trestu za hříchy podle zákona a dává naději na záchranu i těm, kdo nebyli pod zákonem. Ježíšova oběť je přijímána vírou. Jaká je oběť dvourohého beránka?

V Egyptě byl beránek poslední obětí před odchodem z otroctví a ochranou před poslední ranou, kterou byl Egypt zasažen. Oběť beránka mohla zachránit kohokoliv, kdo uposlechl nařízení o oběti a udělal vše, co měl. Nejen Izraelce, ale i Egyptěana. Ježíšova oběť osvobozuje smluvní lid ze soudu zákona (Dt 30:15-20). Zároveň smývá hříchy každého kdo hřeší i když není pod zákonem. Tak se může zachránit každý. Smysl a právní hodnotu Ježíšovy oběti dává a vysvětluje Mojžíšův zákon. **Beránek dvourohý už nemusí podstupovat stejnou oběť za hříchy jako Ježíš. Oběť dvourohého beránka je oběť k soudu a sjednocení obojího smluvního lidu. Je základem pro novou, společnou smlouvu. Aby se lid první smlouvy obrátil zpět k poslušnosti Bohu a přijal svědectví, [Zj 11:3-7] se kterým dva svědkové přijdou.** Dva svědkové nakonec vydávají své svědectví veřejně. Jejich smrt je pozorně sledovaná po celém světě. Jejich smrt je obětí, která z nich dělá dvourohého beránka toho zabitého [Zj. 13:8,11]. Díky tomu dostanou královskou moc jakou má Ježíš Kristus a budou moci odpustit, komu budou chtít, stejně jako tuto pravomoc dostali apoštolové od Ježíše Krista. Tak budou moci osvobodit každého, kdo přijme jejich svědectví.

#### 1.4. Shrnutí kapitoly.

1. Lid první smlouvy vznikl na základě věčné Boží smlouvy s Abrahámem a jeho potomstvem, na kterou navázala Mojžíšova smlouva zákona. Znamením Abrahámovské smlouvy je obřezka. Pro splnění všech Božích zaslíbení abrahámovské smlouvy nestačí jen obřezka, ale také stejná víra v jejich splnění a přímý postoj k Bohu jaký měl Abrahám.

2. Mojžíšova smlouva zákona neruší Boží zaslíbení abrahámovské smlouvy. Naopak činí z Abrahámových potomků oficiálně Boží lid jako viditelnou formu Božího království, kde platí závazný Boží zákon. Mojžíšova smlouva zavazuje k dodržování tohoto zákona. Vychovává k poznání Boží spravedlnosti a nutnosti kristovské oběti.
3. Kristovská smlouva, kterou uzavřel Ježíš Kristus se svými dvanácti učedníky neruší platnost Mojžíšova zákona, ale naplňuje ho. Dává možnost lidu první smlouvy vykoupení ze soudu podle Mojžíšova zákona.
4. Lid první smlouvy, který odmítl Ježíše a jeho evangelium, však není definitivně odsouzen. Je vůči Bohu ve stavu neposlušnosti, kterou z něj může sejmout Osvoboditel ze Sióna.
5. Osvoboditel ze Sióna umožní těm z Mojžíšova lidu, kdo se po všech zkouškách obrátí k Bohu a přijmou novou, společnou smlouvu, aby jim byly odpuštěny hříchy. Bude ho to stát život. Pak bude moci odpustit každému z lidu první smlouvy, který se obrátí a přijme jeho svědectví.

## 2. Lid druhé smlouvy

*"Nebo to jest krev má nové smlouvy, kteráž se za mnohé vylévá na odpuštění hříchů."* [Mt 26:28 KB]

*"A právě tak, když bylo po večeři, vzal kalich a řekl: "Tento kalich je nová smlouva zpečetěná mou krví, která se za vás prolévá""* [L 22:20 EP]

V době příchodu Ježíše Krista na zem byl lid první smlouvy plný očekávání, že se naplní proroctví a přijde Mesiáš, který vysvobodí Boží lid z římské nadvlády a nastolí své mesiášské království, které bude vládnout světu. Ježíš Kristus však nenaplnil tyto představy. Nechoval se podle představ a očekávání, která v lidech vytvářeli jejich tehdejší učitelé.

Kristovská smlouva je sice smlouva o Božím království podobně jako smlouva Mojžíšova, ale není zastoupena viditelnými symboly, jako byla například schrána úmluvy a stánek svědectví, Šalamounův chrám a Jeruzalém. Kristova smlouva je i jinak formulovaná. Zatímco Mojžíšova smlouva je formulovaná podmíněně *"Budete-li mě skutečně poslouchat a dodržovat mou smlouvu..."*, Ježíš uzavírá smlouvu se svými nejbližšími učedníky slovy: *"A vy jste ti, kdo se mnou v mých zkouškách vytrvali. Já vám uděluji království, jako je můj otec udělil mě, abyste v mém království jedli a pili u mého stolu; usednete na trůnech a budete soudit dvanáct kmenů Izraele."* [L 22:28-30] Ježíš už mezi naplnění zaslíbení a své apoštoly neklade žádnou další podmínku. Rovnou jim uděluje království, protože jemu je dal jeho Otec [L 22:29]. Přestože vzápětí [L 22:34] říká Petrovi, že ho zakrátko zapře. V dopisech je naopak psáno, že křesťané musí vytrvat až do konce, aby nepřišli o odměnu vyplývající z evangelia. Ve Zj 2:26 je psáno: *"Kdo zvítězí a vytrvá v mých skutcích až do konce, tomu dám moc nad národy."* Je v tom rozpor? Nikoliv. Po Ježíšově odchodu zpět k Otci, nejsou jeho následovníci ve stejné situaci jako apoštolové. Ježíš měl právo udělovat království neboť je jeho. Jeho apoštolové s ním vytrvali v jeho zkouškách. Petrovo zapření a rozprchnutí všech po Ježíšově zatčení a smrti je předpověděná reakce [Mt 26:30]. V L 22:31 Ježíš říká Petrovi, že Satan si vyžádal tříbit je jako pšenici a že prosil Otce za Petra (a nejspíš i za všechny ostatní apoštoly), aby jeho víra neselhala. Nakonec říká: *„... a ty až se obrátíš, buď posilou svým bratrům."* I přesto, že jim už udělil království, neznamenalo to, že už byli vyzrálí, duchovně dospělí, dokonalí. I po jeho



odchodu dál duchovně rostli a dospívali. Přesto jim mohl udělit království, neboť již prokázali svůj vztah k Bohu a ke Kristu. Neodpadli od něj ani, když ho ostatní opustili, když jim řekl, že mají jíst jeho tělo a pít jeho krev. Království jim uděluje nikoliv proto, že měli vědomosti, ale protože v něj uvěřili a vytrvali, i když všemu zdaleka nerozuměli. Jediný rozdíl od dalších křesťanů byl v tom, že už jim bylo království dáno. Ale stejně i oni museli vytrvat až do konce, pracovat a zkoušet těžkosti pro Boží království. Tím, že jim Ježíš udělil království také podpořil jejich autoritu. Pravomoc udělovat království od té doby nikdo nemá, až do příchodu Syna člověka. Až on bude moci udělovat království.

Ježíš uzavřel se svými následovníky novou, **smlouvu** a zpečetil jí svou krví [L 22:20]. Tím je smlouva založená na aktu spravedlnosti, protože splňuje zákon [Žd 8:3]. Ti, kdo přijímají Kristovu oběť a smlouvu, protože chápou její právní význam, uznávají Boží spravedlnost. Bůh Bible prokázal SPRAVEDLNOST [Sk 10:34-36] pro lidi ze všech národů. Někdo možná namítne, že druhá smlouva je především o lásce, protože je o odpuštění hříchů a milosrdenství. To je pravda [J 13:34; 15:12]. Ale nejvyšší přikázání první smlouvy je také o lásce [Dt 6:4-9; Mt 22:36-40].

Obě smlouvy ve skutečnosti svědčí o Boží lásce a v konečném důsledku Boží lásce vychovávají. Ale Boží výchova je v případě první smlouvy založená na moci [17], aby vyučovala Boží spravedlnost vyjádřenou v zákoně. Lid první smlouvy se ho měl neustále učit a dodržovat [18]. Podle toho přicházely odměny a tresty. Jako při výchově dětí. S přibývajícím věkem dostávají děti stále větší prostor pro samostatné rozhodování. Učí se chápat smysl rodičovských příkazů Je obvyklé, že i při dobré výchově dochází v době dospívání k nedorozumění mezi dětmi a rodiči. Bývá to často střet mezi jejich pojetím spravedlnosti a rodičovským zákonem. Je to mnohdy z nedostatku vlastních zkušeností [19]. Stává se, že děti až v dospělosti porozumí jednání svých rodičů. Měřítka na posuzování chování se také mění s věkem, protože myšlení, vědomosti a zkušenosti každého člověka se vyvíjejí [1 K 13:11]. Spravedlnost v plné šíři je schopný poznat a uplatňovat až dospělý člověk. Stejně, ale v mnohem delším časovém rozpětí, se vyvíjí celé národy a lidstvo jako celek. A také Boží lid.

Během období druhé smlouvy Bůh viditelně nedemonstruje před lidmi svou moc (teprve ve Zj 11:17 se píše, že se Bůh chopil veliké moci, která mu náleží a ujímá se vlády). **Jeho výchova během období druhé, Kristovy smlouvy není založená na používání moci, ale na SPRAVEDLIVÉM skutku - Kristově oběti.** I křesťané sice dostali na začátku Boží pomoc, potřebnou pro jejich růst, ve formě mocných skutků Ježíšových, a po jeho odchodu ve formě mocných darů Svatého Ducha. Ale to bylo jen z počátku. Nešlo už o takové mocné skutky, jaké Bůh učinil během první smlouvy. Tehdy je vykonal sám Bůh z vlastního rozhodnutí, zatímco mocné skutky raných křesťanů vykonávali oni sami. Mocí Svatého ducha, která jim byla dána. Mají větší samostatnost při uplatňování moci jim svěřené, než měli Izraelité na počátku. Ale **pro celé období druhé smlouvy platí, že Bůh nevychovává křesťany mocí, ale duchem.** Mojžíšova smlouva měla vychovávat lid ke spravedlnosti a ke Kristu (tj. k pochopení nutnosti lepší oběti než byla oběť zvířat), aby nebyl lid odsouzen k zániku. Kristova smlouva má vychovávat Syny království (Ef 4:11-16) do dospělosti. Už ne mocí a silou, ale Božím duchem [Za 4:6,7; J 4:23,24]. Vyzývá ke hledání spravedlnosti [Mt 6:33]. Přípravuje na příchod Přímluvce [J 14:26; 15:26; 16:13].

## 2.1. Svatý duch a Přímluvce

Dary Svatého ducha, jimiž disponovali první křesťané, vypadaly očima vnějšího pozorovatele jako nějaká síla, která se projevuje různými způsoby a kterou lze přenášet vkládáním rukou z člověka na člověka podobně, jako to učinil Mojžíš na poušti. Je tento Svatý duch oním Přímluvcem a Svatým duchem, v jehož jménu jsou křesťané křtěni? Svatý duch projevující se v lidech různými mimořádnými dary musí být víc než pouhá slepá síla. Ježíš o Svatém duchu mluvil jako o osobě, Přímluvci. Napřed o Přímluvci mluví v souvislosti se sebou samým [J 14:16]. Pak hovoří o jiném Přímluvci. Přímluvce je osoba, která se přimlouvá za druhého člověka. V Jobovi 33:23 má tuto úlohu anděl, jeden z tisíců. Proč se mluví o Přímluvci jako o Svatém duchu, když v jiných místech vypadá Svatý duch jako síla přenositelná z člověka na člověka? Jak to souvisí s dary Svatého ducha? **Přímluvce je jedna z funkcí Svatého Ducha.**

Přímluvce, o němž mluvil Ježíš, teprve **přijde**. Lze namítnout, že již přišel v podobě Svatého ducha, kterého dostali Ježíšovi následovníci o letnicích. Ale to byl jen závdavek onoho Ducha, v jehož jménu měli křtít [2 K 1:22; 5:5; Ef 1:13,14]. To je první, částečné splnění Ježíšova slibu, **protože s darem Ducha Svatého, kterého tehdy na začátku první křesťané dostali, bylo spojené poznání a prorokování, které bylo také jen částečné [1 K 13:9-12].** Oni sami mají funkci Přímluvce [Mt 16:19; 18:18; J 20:23; Sk 1:8]. Přímluvce v sobě zahrnuje dvě základní role:

1. Přímluvce za lid - Mt 16:19; 18:18; J 20:23; Sk 7:59,60
2. Učitel, oznamovatel Božího slova, svědek Kristův - J 14:26; 15:26; 16:7

Přímluvce, Svatý duch, v jehož jménu křesťané křtí, již byl přítomen od letnic, když bylo 120 učedníků pokřtěno Svatým duchem. Došlo k podobné události, jako když Bůh přenesl část Svatého ducha, "*který byl na něm*" na sedmdesát předních mužů. On byl konkrétním nositelem Ducha [Nu 11:17,25-29]. Sedmdesát předních mužů i 120 křesťanů o letnicích, pod vlivem Ducha, který dostali, prorokovali nebo mluvili ve vytržení jazyky [Nu 11:25; Sk 2:1-4]. V obou případech byli nositeli Božího ducha [\[20\]](#). Ježíš, dříve než začal veřejně vystupovat, dostal při křtu v Jordánu Ducha, který na něj sestoupil jako holubice. Stejně i jeho následovníci dostali Svatého ducha o letnicích a teprve potom všichni začali samostatně veřejně šířit evangelium, křtít a zakládat nové sbory. I oni se stali přímluvci za ty, kdo evangelium přijali i za ostatní.

Lze se oprávněně domnívat, že Přímluvce nebo-li Svatý duch v čase, který je dosud před námi, **přijde** opět v konkrétní osobě nebo osobách. Podobně jako Ježíš bude mít Svatého ducha a nebude mluvit sám ze sebe, ale to, co mu přikáže jeho Otec [J 12:49; 14:10,24]. Že půjde o konkrétní osobu nebo osoby naznačuje i fakt, že máme křtít ve jménu Svatého Ducha. Tato dvě slova sama o sobě nejsou žádné jméno. Jde o označení osoby nebo osob, které přijdou, budou mít Svatého ducha. Jeho nebo jejich totožnost teprve vejde ve známost, ale nejdůležitějším jejich znakem bude Svatý duch. Připomenou nebo připomene všechno, co řekl Ježíš a co by měli vědět. Křesťanům, Židům a nakonec i ostatním lidem. Pravděpodobně přijdou nebo přijde s novou, společnou smlouvou, která již nebude rozdělovat Židy od křesťanů, ale bude společná pro obojí lid. Bude naplňovat Boží zaslíbení společná lidu obou smluv. O této společné smlouvě se Ježíš zmínil, když při uzavírání své smlouvy s apoštoly řekl: "*Amen, pravím vám, že nebudu již pít z plodů vinné révy až do toho dne, kdy budu pít nový kalich v Božím království.*" [Mk 14:25]. Jde o Syna člověka, o němž mluvil Ježíš na svatbě beránkově?

## 2.2. Evangelium a smlouva

*"Když byl Jan uvězněn, přišel Ježíš do Galileje a kázal Boží evangelium. "Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangeliu." [Mk 1:14,15]*

Dříve než Ježíš uzavřel se svými učedníky druhou smlouvu, kázal tři a půl roku evangelium, dobrou zprávu o příchodu Božího království. Evangelium je dobrou zprávou a základním učením lidu druhé smlouvy až dosud. Na začátku i na konci druhé smlouvy platí jeho základní sdělení *"Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání..."* Na začátku se naplnilo příchodem Ježíše Krista. Na konci se naplní příchodem Syna člověka. Evangelium není druhá smlouva. Tu uzavřel Ježíš se svými učedníky až na konci tři a půlletého kázání evangelia. Evangelium bylo na počátku určené Židům. Teprve až poté, co většina Židů evangelium nepřijala, povolal Bůh Petra [Sk 10 kapitola] a Pavla [Sk 9:15,16], aby evangelium oznámili pohanům a šířili ho mezi nimi. **Pro Židy mělo být evangelium pokračováním jejich cesty k naplnění abrahámovských zaslíbení. Pro ostatní národy evangelium znamená nabídku k usmíření se s Bohem, k záchraně a ke spoluúčasti na stejných zaslíbeních.** Zaslíbení evangelia a abrahámovské smlouvy jsou ve shodě, protože evangelium není konkurenční ani není v rozporu s Boží vůlí vyjádřenou v dřívějších smlouvách. Nově je v něm obsažená výkupní oběť Mesiáše, která nahradila oběti Mojžíšova zákona. Přijmout evangelium znamená uznat Ježíšovu oběť jako nutnou na odpuštění hříchů, to jest činit pokání, uznat vlastní hříšnost a požádat o Boží milost. To platí až dosud pro Žida, který má zákon i pro kohokoliv jiného neboť hřeší i když není pod zákonem. Dosáhnout na zaslíbení evangelia (i Abraháмова) nelze bez smíření se s Bohem. O smíření se s Bohem lze požádat prostřednictvím křtu.

*"Ježíš odpověděl: amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího." [J 3:5]*

"Narodit se" v běžném životě znamená příchod nového člověka na svět. Je to počátek nového života, počátek nové cesty. Když Jan Křtitel křtil lid ve vodě Jordánu, hovořil takto: *"Obraťte se a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů."* [Mk 1:4] Slovo *"Obraťte se"* je doslova výzva ke změně směru, jít opačným směrem. Zatímco dosud všichni kráčeli ke smrti [Iz 8:23-9:1; Mt 4:16; L 1:79], nyní se jim otevřela cesta k životu. Slovo *"narodit se"* ukazuje na úplně nový začátek člověka. Doslova jako by se narodil nový člověk. Také o člověku, který uniknul jistě smrti se říká, že se jakoby znovu narodil. S člověkem, Židem i pohanem, který uvěří evangeliu a naději na záchranu skrze Kristovu oběť je to stejné. Kristova smlouva je víc než jen záchrana.

Kristova smlouva byla ustavena na konci Ježíšovy mise při jeho poslední velikonoční večeři PASAH s jedenácti svými apoštoly [21].

*A právě tak, když bylo po večeři, vzal kalich a řekl: "Tento kalich je nová smlouva zpečetěná mou krví, která se za vás prolévá." [L 22:20 EP]*

Obsahem smlouvy je účast na vládě v Božím království [Mt 19:28; L 22:30]. Kristova smlouva přibližuje splnění jednoho z Božích zaslíbení [Gn 17:16; Ex 19:6] Evangelium je dobrá zpráva, že se přiblížilo Boží království, dále je výzvou k pokání, ke smíření se s Bohem, požádáním o odpuštění hříchů, formou křtu ve vodě. Kristova smlouva je pozvání (... abyste v mém království jedli a pili u mého stolu; usednete na trůnech...) k účasti na vládě Božího království. Evangelium je jako rybářská síť [Mt 13:47-50]. Zasahuje každého, kdo ho slyší. A jak napsal prorok Izajáš: *"Spustí-li se lijavec nebo padá-li sníh z nebe, nevrací se zpátky, nýbrž zavlažuje zemi a činí ji plodnou a úrodnou, takže vydává símě tomu, kdo*

rozsvívá, a chléb tomu kdo jí. Tak tomu bude s mým slovem, které vychází z mých úst. Nevrátí se ke mně s prázdnou, nýbrž vykoná, co chci, vykoná zdárně, k čemu jsem je poslal." [Iz 55:10,11]

### 2.3. Výchova Božích synů.

Což jste zapomněli na slova, jimiž vás Bůh povzbuzuje jako své syny: „Synu můj, podrobuješ se kázni Páně a neklesej na mysl, když tě kárá. Koho Pán miluje, toho přísně vychovává, a trestá každého, koho přijímá za syna. Podvolujte se jeho výchově; Bůh s vámi jedná jako se svými syny. Byl by to vůbec syn, kdyby ho otec nevychoval? Jste-li bez takové výchovy, jaké se dostává všem synům, pak nejste synové, ale cizí děti. Naši tělesní otcové nás trestali, a přece jsme je měli v úctě; nemáme být mnohem víc poddáni tomu Otci, který dává Ducha a život? A to nás naši tělesní otcové vychovávali podle svého uvážení a jen pro krátký čas, kdežto nebeský Otec nás vychovává k vyššímu cíli, k podílu na své svatosti. Přísná výchova se ovšem v tu chvíli nikdy nezdá příjemná, nýbrž krušná, později však přináší ovoce pokoje a spravedlnost těm, kdo jí prošli. [Žd 12:5-11]

Evangelium i Kristova smlouva je základ a rámec, v němž se uskutečňuje Boží výchova lidu druhé smlouvy. Bůh nás vychovává tak, aby nás mohl přijmout za své syny. To znamená, že na konci výchovného procesu jsou ti, kdo jím prošli, podobní svému Otci stejně jako Ježíš. („... Kdo vidí mne, vidí Otce..." [J 14:9]) Jak probíhá Boží výchova od Ježíše Krista až dosud? Ježíš to řekl v podobenstvích [22]. Když se ho učedníci ptali, proč k nim mluví v podobenstvích, řekl jim: "Protože vám je dáno znáti tajemství nebeského, jim však není dáno. Kdo má, tomu bude dáno a bude mít ještě víc; ale kdo nemá, tomu bude odňato i to, co má. Proto k nim mluvím v podobenstvích, že hledíce nevidí a slyšíce neslyší ani nechápou..." [Mt 13:11-15; Iz 6:9,10] A vysvětluje: "Neboť obrostlo tukem srdce tohoto lidu,..."

**Poznámka:** V Izajášovi 6:9,10 Bůh přikazuje "Srdce toho lidu obal tukem, zacpi mu uši, zalep mu oči, aby očima neviděl, ušima neslyšel, srdcem nepochopil, neobrátí se a nebyl uzdraven." Ježíš už tento text cituje jako skutečnost. Proto mluví v podobenstvích.

V některých případech Ježíš upozorňuje ("Kdo má uši k slyšení, slyš."), že podobenství obsahuje ještě něco důležitějšího než je na první pohled zřejmé. To platí až dosud. Každý kdo čte nebo slyší slova evangelia zaujme k němu vlastní postoj. A vyvíjí se. Ježíš mluví o pšenici a plevelu. Malachiáš píše o dvou směrech uvažování Božího lidu [Mal 2:17; 3:14-16]. Ježíšova podobenství i Malachiáš se doplňují. Ježíš v podobenstvích říká, že vše, dobré i zlé bude růst spolu jako rostlina ze země. Malachiáš píše, že Bůh pozoruje všechno, co se děje na zemi a nechává každého služebníka, aby si učinil vlastní závěr a zaujal vlastní postoj k němu a k současné situaci, kterou zažívá. A zapisuje si do pamětní knihy jména těch, kdo mají na mysli jeho jméno a jeho bázeň. Od příchodu Ježíše Krista se Boží způsob výchovy svého lidu výrazně liší od výchovy lidu první smlouvy.

**Výchova v rámci Evangelia a Kristovy smlouvy je založená na působení slova.** Ježíš to vyjádřil v podobenstvích a Izajáš v 55:10,11. Padne-li to slovo na úrodnou půdu, přinese užitek tu stonásobně, tu šedesátinásobně tu třicetinásobně. **Nevrátí se k Bohu, aniž by vykonalo svůj úkol**, pro které je Bůh poslal. Rozhodující už není psaný zákon, ale postoj ke slovu evangelia a Kristově smlouvě. Co vyvolá v jeho příjemci. Každý, kdo slyší to slovo, chápe jej a jedná podle něj, přináší úrodu ve světě, který je Bohu nepřátelský [J 15:18,19]. Už není vyžadovaná slepá nebo formální poslušnost zákona. Důležité je, jak člověk na slovo

evangelia reaguje a jak zúročí to, co se dověděl. Vše se děje přirozeně, nepozorovaně a nepřetržitě jako když roste obilí na poli.

**Poznámka:** Hřích je v tom, že nevěří v Krista [J 16:8]. Psaný zákon může být zneužitý nebo překroucený jak se ukázalo v minulosti. Duch není pasivní jako litera zákona. Duch zahrnuje všechny nehmotné prvky jako pohnutky, záměry, morální vlastnosti a hodnoty, které se projevují v chování jedince a určují jeho postoje k dobru a zlu nebo jsou vyjádřeny v psaném slovu. Duch není závislý na literě zákona, protože litera zákona je jeho výtvorem a ne naopak. Proto je hřích v tom, že nevěří v Krista, protože nevěří, nerozumí záměrům (jejich srdce je obrostlé tukem), slovům a činům, které reprezentují Otce, který je Duch. Ježíš ale řekl, že kdo se bude rouhat Bohu i Synu člověka, tomu může být odpuštěno, ale kdo se bude rouhat Svatému duchu tomu nebude odpuštěno v žádném čase [Mt 12:31,32]. Proč? Bůh i Syn člověka byli účastníci právního sporu. Jejich svatost se teprve dokazovala. Svatý Duch už je svatý tedy i čistý, pravdivý a schválený.

Proč je změna způsobu výchovy od Krista? Protože **Kristus prokázal, že člověk byl stvořen dobře, ale je natolik poškozen Satanovým zásahem do jeho vývoje, že nemůže vyhovět přísným požadavkům zákona.** Změna výchovy je přizpůsobená stavu poškození člověka. Výchova pod zákonem byla založená na soudu podle skutků. Podle nich by nikdo neobstál. Například David, když se dopustil cizoložství s Batšebou, musel by podle zákona zemřít [Lv 20:10]. Protože však David měl jiné dobré vlastnosti, Bůh ho potrestal jiným způsobem, ale ne podle zákona. V prorocích je naopak psáno, že ten, kdo bude vládnout v jeho pověření nebude soudit podle toho, co vidí oči nebo slyší uši, ale podle práva [Iz 11:3,4].

Na začátku dostalo o letnicích sto dvacet Kristových následovníků mimořádnou pomoc formou Svatého ducha, který jim připomněl [J 14:26] všechno, co jim Ježíš řekl. Šlo o jednorázovou pomoc, která se pravděpodobně už nikdy později neopakovala, mimo případ Kornélia, římského setníka, k němuž byl poslán Petr, aby ho pokřtil. Svatý duch se projevoval mnoha způsoby, mocnými skutky jako uzdravování, křížení, mluvení jazyky, prorokováním a podobně. Ale důležitý byl jiný mnohem méně nápadný projev Svatého ducha. Schopnost argumentovat při obhajobě evangelia a proti zpochybňování protivníků Ježíšovi obětí a vzkříšení. Svatý duch jim také připomněl věci, které nestačili přijmout během Kristovi [Mt 10:19,20] přítomnosti. Ale ani tato znalost nebyla úplná a postupem času se přímé projevy Svatého ducha vytrácely. Výchova lidu druhé smlouvy se od té doby odvíjí přesně podle scénáře popsaného v evangelijních podobenstvích, podle principu popsaného v Izajášovi 55:10,11.

## 2.4. Syn člověka

*"A nyní praví JHVH, který mě vytvořil jako svého služebníka, už v životě matky, abych k němu přivedl Jáкова nazpět, byť i nebyl shromážděn Izrael.... On dále řekl: "Nestačí, abys byl mým služebníkem, který má pozvednout Jákovovy kmeny a přivést zpátky ty z Izraele, kdo byli ušetřeni; dal jsem tě za světlo pronárodům, abys byl spása má, do končin země.""* [Iz 49:5,6]

Jak už bylo uvedeno, syn člověka je každý lidský potomek narozený z ženy. Ať dobrý nebo zlý. O souvislosti mezi Synem člověka a trojicí proměněného Ježíše Krista, Mojžíše a Eliáše už bylo psáno v kapitole o Osvoboditeli ze Sióna. Proč se hovoří o Synu člověka, ne o Kristu nebo jiné konkrétní osobě? Iz 49:5,6 píše o služebníku narozeném z ženy. Je to lidský potomek, syn člověka. Zároveň se o tomto lidském potomku píše, že je už v embryonálním stavu (v životě matky) vytvořen jako Boží služebník, který má přivést nazpět k Bohu Jáкова, pozvednout ho a přivést ty z Izraele, kteří přežili a má být světlem a záchranou národů země. Také Ježíš a Jan Křtitel se narodili z ženy a od života matky byli určeni ke svému poslání. Ježíš se stal světlem pro národy. Ale tady podobnost končí. Ježíš byl zplozen ne jako

služebník, ale jako Syn. Přišel sice, aby přinesl v první řadě vykoupení Jákobovi z odsouzení podle zákona. To splnil. Zároveň však, jednal tak aby se naplnilo, co je psáno u proroka Izajáše [Mt 13:13-15]: „... *Jdi a řekni tomuto lidu: Poslouchejte a poslouchajte, nic nepochopíte, dívejte se, dívejte, nic nepoznáte. Srdce tohoto obal tukem, zacpi mu uši, zaslep mu oči, aby očima neviděl, ušima neslyšel, srdcem nepochopil, neobrátil se a nebyl uzdraven.*” [Iz 6:9,10] Tím se stal Ježíš na dlouhá staletí pro většinu Židů kamenem úrazu a ne tím, kdo má Jákoba přivést zpět k Bohu. Služebník z Izajáše 49 kap. má naopak přivést zpět Jákoba a přežijící z Izraele. A také má být světlem pro národy jako Ježíš. Navazuje tak na Ježíše tam, kde jeho mise skončila.

Ve Starém zákoně je podobným pojmem [lidský synu] osloven Ezechiel a Daniel. Ale v tradiční křesťanské terminologii představuje Syna člověka Ježíš Kristus a jedině on. Je nějaký rozdíl mezi Osvoboditelem ze Sióna, který má odvrátit od lidu první smlouvy bezbožnost (nevěrnost) a Synem člověka? Nebo obráceně, mají něco společného?

Syn člověka:

1. přijde ve své slávě k soudu a oddělí jedny od druhých. Mt 25:31-46
2. vyšle své anděly a shromáždí své vyvolené. J 14:26; 15:26; 16:13; Zj 11:2,3

Osvoboditel ze Sióna:

1. Přichází, aby odvrátil neposlušnost lidu první smlouvy. Iz 59:20,21; Ř 11:26-27
2. Přivede zpět k Bohu Jákoba a přežijící z Izraele. Iz 49:5,6
3. Stane se světlem pro národy.

Evangelium a Kristovská smlouva se rozšířily v mnoha národech. Naplňují se tak Izajášova slova *"Nakloňte ucho a pojd'te ke mně, slyšte a budete živí! Uzavřu s vámi smlouvu věčnou, obnovím milosrdenství věrně Davidovi prokázaná. Hle dal jsem ho za svědka národům, národům za vévodu a zákonodárce. Hle povoláš národ, který neznáš, pronárod, který tě nezná, příběhne k tobě kvůli JHVH, tvému Bohu, za Svatým Izraele, který tě oslavil."* [Iz 55:3-5] Musí se naplnit zaslíbení daná otcům Izraelitů a jsou zaznamenána v zákoně. Ale ta se týkají i ostatních národů kvůli slíbenému požehnání pro ně, skrze Abraháma a jeho semeno. Pohané mohou být díky Kristově smlouvě naroubováni na ušlechtilou révu a pojem Izrael je od té doby označen i pro ně. Poslání obou, Syna člověka a Osvoboditele ze Sióna v zásadě slouží stejnému cíli. Oba se v zásadě doplňují. Mají-li být na začátku své mise dva, pro každý lid jeden, nevylučuje to, že na konci budou spolu s proměněným Ježíšem, ve trojici, reprezentovat Syna člověka přicházejícího se svým královstvím.

## 2.5. Shrnutí předchozích dvou částí

1. Z odlišností obou smluv je zřejmé, že Bůh reaguje na vývoj lidstva a uzavírá s ním, podle jeho stavu, kvalitativně vyšší smlouvu, umožňující výchovu stejně Žida i pohana.
2. Pro Mojžíšův lid přijde Osvoboditel ze Siona, pro Kristův lid přichází Syn člověka.

3. Všechno je přítom od začátku podřízené záchraně lidstva, očistě od svévolníků a vytvoření Božího lidu nové, společné smlouvy.
4. Kristova smlouva je založená na SPRAVEDLNOSTI tím, že Ježíš jí uzavřel mocí své krve, která má moc očistit od hříchu jednou provždy.
5. Boží výchova lidu druhé smlouvy není založená na síle, ale na působení slova. Je to výchova k moudrosti a k duchovní dospělosti. (1. smlouva - výchova ke spravedlnosti).
6. Dary Svatého ducha slouží především na počátku křesťanství jako pomoc proti heretikům.
7. Cílem je v první řadě výchova Božích synů, tj. těch, kdo budou mít účast na vládě v Božím království spolu s Kristem a budou mít s ním odpovědnost za naplnění jeho cílů.

### 3. Lid nové, společné smlouvy

*"V něm je náš mír, on dvojnásobně spojil v jedno, když zbořil zeď, která rozděluje a působí svár. Svou oběť odstranil zákon ustanovení a předpisů, aby z těch dvou, z Žida i pohana, stvořil jednoho nového člověka, a tak nastolil mír. Oba dva usmířil s Bohem v jednom těle, na kříži usmrtil jejich nepřátelství." [Ef 2:14-16]*

Ukázali jsme si, že Boží smlouvy, Abraháмова a Kristova si nekonkurují. Boží zaslíbení pro Židy a skrze ně i požehnání pro ostatní národy platí stále a Kristova smlouva je pokračování jejich uskutečňování. Boží výchova vstoupila do nové etapy. Již Kristova oběť umožňuje spojení Žida a pohana v jednom těle. Nová, společná smlouva dovrší tento Boží záměr.

#### 3.1. Nový typ člověka

Svou oběť stvořil Ježíš nového člověka. V čem je tento člověk nový? Žid i pohan jsou hříšní, tělesní lidé. Smlouva a zákon z Žida nečinily náhle jiného člověka s Božím zákonem zapsaným v jeho srdci. K tomu ho měla smlouva a zákon teprve pomoci vychovat. Žid i pohan umírají jako Adam s Evou za své hříchy, protože mzdou hříchu je smrt. Křesťan, ať původem Žid nebo pohan se také nezměnil jakoby mávnutím kouzelného proutku tím, že se nechal pokřtít a začal přijímat chléb a víno [23]. Nový je na Kristově smlouvě samotný její základ. Kristus je Syn člověka, narozený z ženy, ale zároveň je zplozen Svatým duchem [L 1.35], který sestoupil na Marii z nebe. Ten sestoupil i na něj po dosažení tělesné a duševní dospělosti [Mt 3:16; Mk 1:10; L 3:22; J 1:32]. Adam s Evou byli duší živou, z prachu země, na počátku svého vývoje od tělesného tvora k duchovnímu. Adam zhřešil, a propadl smrti. Jeho potomci jsou jako on, hřeší a podléhají smrti, neboť jsou dědicové jeho provinění. To platí až do Krista. Ježíš má nebeského Otce, [Mt 3:17; 17:5] a je duchem oživujícím. Je původce nového typu člověka (duchovní Adam), jak svým původem, tak i tím, že zvítězil nad hříchem a dal sám sebe jako oběť za mnohé. Usvědčil totiž v lidském těle vládce tohoto světa, Satana [J 16:11] z viny za poškození lidstva. Dostal proto od Otce moc zprostit hříchu ty, kdo v něho věří. Je původcem člověka, který nepodléhá stejnému soudu [24] jako ostatní Adamovi potomci [J 3:18]. To, co zákon nedokázal se povedlo Ježíšovi [Sk 13:33-38]. A jako on je nositelem Svatého ducha, je obrazem svého Otce v nebesích i ostatní jeho potomci mají stejného Ducha. Nemohou být jeho tělesní potomci, protože **ve svém fyzickém těle obětoval**

**i své tělesné potomstvo, aby mohl zplodit potomstvo duchovní. Člověk narozený z ženy jako Ježíš, může stejně jako on mít i tělo duchovní, jak o tom píše ap. Pavel v dopise Korint'ánům.** A to je ten nový člověk. Ježíš vytvořil nový prostor pro vývoj tohoto člověka od fyzického k duchovnímu [25]. **Je to pokračování původního Božího záměru, vychovat člověka, (Žida i pohana) k obrazu Božímu podle původního předsevzetí [Gn 1:26] [26].** Člověka, nad nímž nemá hřích a smrt moc. Ježíš přirovnává vývoj člověka, od tělesného k duchovnímu, k růstu obilí na poli. Ap. Pavel píše o zasévání těla fyzického a vstávání těla duchovního. Kdo je jako ti v nebesích, to je nový člověk. **Ve žni bude počet jedinců nového typu člověka dostatečný, aby mohl přijmout vládu a zároveň i odpovědnost spolu s Beránkem.**

### 3.2. Nutnost nové, společné smlouvy.

Na počátku byla víra. Víme, že smlouvy přišly až na základě této víry. Dosavadní smlouvy jsou projevem Božího milosrdenství i Boží spravedlnosti a učí nás obojímu. Vytvářejí právní řád odpovídající stavu našeho vývoje. Umožňují Bohu svůj lid vychovávat, podle srozumitelných pravidel [Dt 30:11-14], aby se nikdo neměl na co vymlouvat. Jsou také ochranou před Božím odpůrcem, protože mu vymezují vůči Božímu lidu jen určité pravomoci [27] a nemůže s nimi jednat stejně jako s ostatními lidmi.

Obě dosavadní smlouvy sloužily k výchově tělesného, pomíjivého a hříšného člověka, který neodpovídal Božím měřítkům. Toho využíval satan (a ještě krátkou dobu může využívat) k neustálým žalobám proti smluvnímu lidu [Zj 12:10]. Obě smlouvy jsou zároveň součástí řešení právního sporu mezi Bohem JHVH [28] a satanem (který spor vyvolal). V době uzavření nové smlouvy bude zcela nová situace. Spor v nebesích bude již vyřešen a uzavřen. Hříchy zapečetěny [Iz 43:25; Jr 31:34; Da 9:24]. Z Boží výchovy vyrůstá nový člověk [Iz 43:21; Ef 2:14-16]. Tento nový člověk je první ovoce Boží výchovy, postavené na zaslíbeních, smlouvách, prorockých napomináních a činech, jimiž Bůh svůj lid trestá i zachraňuje a odměňuje jako Otec své syny [Jr 7:25; Žd 12:5-11]. Obě dosavadní smlouvy jsou také reakcí na výsledky sporu v nebesích. Proto i **nový člověk vzešlý z obou existujících smluv musí být zakotven v nové smlouvě, která odpovídá nové situaci** v nebi, na zemi, a změněnému právnímu postavení lidí v celém Božím společenství. Vlády nad zemí se ujmu svatí, spolu s Mesiášem - Synem člověka. Oni jsou prvním lidem nové smlouvy. **Nová smlouva bude uzavíraná s člověkem již vykoupeným a očištěným od Satanových žalob a zbaveného pomíjitelnosti.** Nad nimi nemá druhá smrt už moc. Jsou zapsáni v Beránkově knize života a nepodléhají soudu [J 3:18; Zj 20:4,6,7; 21:27]. **Zároveň však bude nová společná smlouva i smlouvou o díle, které bude tento nový očištěný, soudu a smrti nepodléhající, člověk konat, pro záchranu a výchovu ostatního lidstva [L 22:26,27] a pro obnovu země podle Boží vůle.** Proto se bude nová smlouva s velkou pravděpodobností skládat z více částí, v nichž bude zvlášť určeno postavení a odpovědnost všeho lidu. A bude opět obsahovat zákon [Iz 2:3], i když pravděpodobně nebude úplně shodný s Mojžíšovým zákonem [Iz 11:3; Ko 2:16,17]. Nová smlouva je nutná k vytvoření právního rámce pro vznik a postavení Božího království a jeho vlády. Vůči nebi i vůči ostatnímu lidstvu, které bude jeho součástí.

### 3.3. Narození dítěte

*"... Dohadujete se mezi sebou o tom, že jsem řekl: Zanedlouho mě nespátříte a zanedlouho mě opět uzříte? Amen, amen, pravím vám, vy budete plakat a naříkat, ale svět se bude radovat; budete se rmoutit, ale váš zármutek se promění v radost. Žena když rodí, má zármutek, neboť*



*přišla její hodina; ale když porodí dítě, nevzpomíná už na soužení pro radost, že na svět přišel člověk. I vy máte nyní zármutek. Uvidím vás však opět a vaše srdce se zaraduje a vaši radost vám nikdo nevezme. V onen den se mě nebudete již na nic ptát."* [Jan 16:19b-23]

Ježíš přirovnává své obětování a vzkříšení (*Zanedlouho mě nespátříte a zanedlouho mě opět uzříte?*) k porodu a k narození dítěte. Ježíšovou obětí a vzkříšením dostává evangelium nezpochybnitelný základ, na němž stojí, na svět přicházející nová smlouva, přinášející zaslíbení a naději na nový, lepší život pro každého. A s ní se objevuje nový lid. Ježíšovo zatčení a smrt jsou porodní bolesti. Ježíšovo vzkříšení je završením narození dítěte. Toto narození dítěte je začátek nového Božího lidu. Kristus je první, další pak následují [J 1:13]. Je to začátek lidu nové, Kristovy smlouvy.

Další porod a narození dítěte je popsán ve Zjevení 12. kapitole. [Zj 12,1-8]

*"A ukázalo se veliké znamení na nebi: Žena oděná sluncem, s měsícem pod nohama a s korunou dvanácti hvězd kolem hlavy. Ta žena byla těhotná a křičela v bolestech, neboť přišla její hodina. Tu se ukázalo na nebi jiné znamení: Veliký ohnivý drak s deseti rohy a sedmi hlavami, a na každé hlavě měl královskou korunu. Ocasem smetl třetinu hvězd z nebe a svrhl je na zem. A drak se postavil před ženu, aby pohltil její dítě, jakmile se narodí. Ona porodila dítě, syna, který má železnou berlou pást všechny národy; ale dítě bylo přeneseno k Bohu a jeho trůnu. Žena pak uprchla na poušť, kde jí Bůh připravil útočiště, aby tam o ni bylo postaráno po tisíc dvě stě šedesát dní. A strhla se bitva na nebi: Michael a jeho andělé se utkali s drakem. Drak i jeho andělé bojovali, ale nezmohli, a nebylo již pro ně místa v nebi."*

Žena je popsána se symboly, které viděl ve snu Josef [Gn 37:9,10]. Jákob byl ve snu sluncem. Josefova matka byla měsícem a jeho bratři hvězdami. Až on se stal realizátorem Abrahámovského zaslíbení a otcem dvanácti pokolení Izraele. Žena a její potomstvo je zároveň odkazem na proroctví z [Gn 3:15] o ženě a jejím potomstvu. (Potomstvo ženy zhmoždí hlavu hada.) Tam je žena na počátku zároveň matkou všech lidí, kteří jsou nepřátelé potomstva hada. Popsané znamení ve Zjevení tak symbolizuje celou Boží rodinu, ne pouze tělesné Izraelity, a to i z doby před potopou a uzavřením formální smlouvy (nebesa, křesťany, Židy). Narozené dítě má pást národy železnou berlou. O tom je psáno ve Zj 2:27 sboru v Thyatirech [\[29\]](#); Žena tedy symbolizuje smluvní lid obecně. Protože se **o ostatním potomstvu ženy popsán ve 12 kapitole Zjevení hovoří, jako o těch kdo zachovávají Boží přikázání a o těch, kdo se drží svědectví Ježíšova [Zj 12:17] představuje zde žena veškerý Boží lid (první i druhé smlouvy). Narození dítěte stejně jako v Ježíšově případě je narození nositele nové, již celkově třetí smlouvy, která je počátkem nové kvality.** Obraz "Narození dítěte, které má pást železnou berlou národy" popsán ve 12 kap. Zjevení připomíná vystoupení dvou svědků z 11. kapitoly.

Dva svědkové prorokují tři a půl roku podobně jako Ježíš. Mají moc, jakou měli Mojžíš a Eliáš, kteří byli s Ježíšem na hoře při jeho proměnění. Toto proměnění Ježíš uvedl jako Syna člověka přicházejícího se svým královstvím [Mt 16:28]. Jsou to ti dva synové nového oleje [Zj 11:4; Za 4:11-14]. I oni jsou nakonec zabiti a po třech dnech vzkříšeni a vzati k Bohu. I v jejich případě se svět raduje, jak o tom hovořil Ježíš. Světem není v době Ježíšově míněn doslova každý člověk, kmen, národ, protože tehdy o Ježíšovi a evangeliu věděli jen Židé, malá část Římanů a jednotlivci z ostatních národů. Dobrá zpráva a svědectví Ježíšovi se teprve mělo zvěstovat všem národům. Ježíš měl proto spíš na mysli radost jeho nepřátel reprezentujících svět s jeho hodnotami a vlastnostmi, kteří ho nechali popraviti. Jednali v duchu světa, který je nepřítelem Božím a který Ježíše nepřijal [J 1:9-13; Jk 4:4; 1 J 2:15-17].

V případě dvou svědků se raduje doslova celý svět, tak že si po jejich popravě posílají dárky. Svět propojený a ovládaný dravými šelmami a drakem bude mít radost ze smrti obou svědků. Tím je připraveno vše pro vykonání trestu.

Znamení popsané ve 12. kapitole Zjevení oznamuje, že Boží lid obou smluv dospěl k nové kvalitě, k níž byl lid vychováván. Novou kvalitou je narození dítěte, které je pravděpodobně popsané v jedenácté kapitole Zjevení. Nová kvalita je počátkem Božího lidu nové smlouvy. Když byl Ježíš vzkříšen a vzat k Bohu, nastalo pronásledování jeho následovníků. Svědectví, s nímž přijdou dva svědkové (dvourohý beránek Zj 13:11) také bude mít své následovníky a budou pronásledováni. Dva svědkové získají právo být nositeli této nové smlouvy podobně jako Ježíš tím, že zvítězili, svou smrtí a vzkříšením. Nová píseň charakterizuje principy smlouvy a ti, kteří se jí byli schopni naučit se kvalifikovali jako účastníci nové smlouvy. Jsou počátkem lidu nové, společné smlouvy a stanou se vedoucí silou (králové a kněží) nového společenství Božího království [Zj 20:4]. Stejně tak jako Ježíš uzavřel druhou smlouvu s dvanácti apoštoly, protože vytrvali v jeho zkouškách až do konce, i 144 000 se kvalifikovalo pro novou smlouvu, neboť následovali Beránka ať jde kamkoliv [Zj 14:1-5].

Závažnost těchto událostí dokládají ostatní detaily popsaného znamení. V případě druhé smlouvy a "duchovního zrození" Ježíše Krista se satan pokouší celou situaci ovlivnit pomocí lsti (pokušení na poušti). Ve výše popisovaném znamení se snaží satan situaci řešit likvidací duchovně zrozeného dítěte. To je však vzato k Bohu a trůnu (viz nanebevzetí dvou svědků). Když se drakovi nepodaří zmařit narozené dítě, strhne se bitva v nebi. To svědčí o tom, že drak, ten dávný had, satan a ďábel prohrál na úrovni prvních nebes právní spor a pokusil se prosadit silou. Situace se mění kvalitativně jak v nebesích, tak i na zemi, kam jsou satan a jeho andělé svrženi. Tím je právní spor přenesen se všemi důsledky na zem.

Vidění ze 12 kapitoly Zjevení je také završením dávného proroctví z Gn 3:15 uskutečněné skrze Abrahámovy potomky (duchovní Boží lid - slunce, měsíc, hvězdy z Josefova snu), narozené dítě (dva svědkové a třetí smlouva) a ostatní potomky ženy. Nová smlouva nahradí obě dosavadní smlouvy a spojí obojí lid.

### 3.4. A staneme se jedním lidem?

Jak už bylo řečeno, Abrahámovská smlouva nepozbyla platnosti ani, když přišel Ježíš s novou smlouvou. Ježíš nepřišel zrušit Boží zaslíbení dané Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi. Požehnání pro národy, které Bůh opakovaně slíbil, že je budou mít skrze Abraháma, Izáka a Jákoba [30], Ježíš naplnil tím, že jeho oběť je pro ně, jako pro Židy. Požehnání národům, slíbil Bůh ještě před zákonem, pro víru těchto patriarchů. **Nemusí být kvůli tomu pod zákonem, protože víra zde byla ještě před ním.** Společná je pro Židy i národy stejná víra jakou měli Abrahám, Izák a Jákob. Víra, že Bůh splní své sliby. **Zaslíbení daná Abrahamovi nebyla zbavena platnosti ani nahrazena Mojžíšovou nebo Kristovou smlouvou a jsou platná pro Židy i křesťany.**

Abrahámovými skutečnými potomky jsou lidé (bez ohledu na tělesný původ) stejné víry. Budou muset Židé proto dodatečně přijmout křest a Kristovu smlouvu? Kdyby tomu tak bylo, nepotřebovali by dalšího Osvoboditele. Stačilo by prostě konvertovat ke křesťanství. Ale to není pravděpodobné, protože platnost obou smluv je omezená naplněním jejich účelu a vyvrcholí soudem. První smlouvu naplnil Kristus a druhá bude naplněna s příchodem Syna člověka [J 12:46-48; Ez 34:17; Mt 25:31-33; Jr 31:31-34]. Tradiční křesťanský výklad

vysvětluje příchod Syna člověka jako druhý příchod Ježíše Krista. Ale tak jednoduché to nejspíš nebude.

Musíme však opustit tradiční představu o království. To se naplnilo v Davidovi a jeho potomcích, až do Ježíše [31] [Gn 49:10]. Juda se stal trvale centrem vlády Božího království po pomazání krále Davida. Ten udělal centrum své vlády v Jeruzalémě. Postavil zde královský palác a jeho syn Šalamoun chrám. Až do svého prvního zničení, nepřišel o žezlo a palcát. Nikdo ho nenahradil ani po uplynutí 70letého trestu. Město i chrám bylo obnoveno. Naplnila se tak první část Jákobova požehnání Judovi. „...*Juda nikdy nebude zbaven žezla ani palcátu, jenž u nohou mu leží,...*“ [Gn 49:10] Druhá část požehnání oznamuje změnu. Slovo **dokud** ukazuje na změnu podmíněnou událostí: „...*dokud nepřijde, ten který z něho vzejde; toho poslouchat budou národy.*“ Až z Judy vzejde ten, koho budou poslouchat národy, žezlo a palcát přejdou do rukou onoho. Co to znamená? Vždyť i on vzejde z Judy? Nemůže to být nic jiného než to, že **jeho vláda není založená na tělesném Judském království, lidu Mojžíšovy smlouvy**. To se potvrdilo po Ježíšově odchodu. Jeruzalém i s druhým chrámem byl podruhé zničen a Boží království je od té doby reprezentované jeho lidem [Iz 55:5].

Proměnění na hoře, ohlášené Ježíšem jako příchod Syna člověka se svým královstvím je tradičně chápáno jako sdělení pro křesťany. Ale kdyby se tato událost týkala jen křesťanů, nemusel by být Eliášův příchod ohlašován už ve starozákonních prorocích. Navíc Mojžíš a Eliáš patří k nejvýznamnějším starozákonním postavám. Proč by najednou neměli mít k Mojžíšovu lidu žádný vztah? Ve skutečnosti **mají oba, Mojžíš i Eliáš, vztah k obojímu smluvnímu lidu, protože jejich příběhy a poslání sloužilo ke splnění Božích zaslíbení a požehnání. V jejich době žádný jiný Boží lid než Izraelité Božím lidem nebyl. Tak spolu s proměněným Ježíšem reprezentují všichni Boží lid**. Všichni tři spojují obojí lid v jeden. Tak se staneme jedním lidem.

Bude to jiná forma království. Není z tohoto světa a nevládne stejným způsobem jako světské vlády [J 18:36; Iz 11:1-5]. V něm se naplní Boží zaslíbení jak pro Židy, tak pro ostatní národy. Pro Mojžíšův lid to neznamena ztracení, ale naději jako pro lid Kristův.

### 3.5. Píseň Božího služebníka Mojžíše a píseň beránkova

*"Viděl jsem jakoby jiskřící moře,... a viděl jsem ty, kteří zvítězili nad dravou šelmou,..., měli Boží loutny a zpívali píseň Božího služebníka Mojžíše a píseň Beránkova. ..."* [Zj 15:2-4]

Ti, co zpívají píseň Mojžíšovu jsou z jeho smluvního lidu. Ti, co zpívají píseň Beránkova jsou křesťané. Společně mají to, že zvítězili nad dravou šelmou. A ještě něco. Melodií se sice liší (jiný smluvní původ), ale slova jsou stejná. Dokazuje to, že odlišný smluvní původ nezabrání stejnému zjištění a poznání Boha. Na začátku je stejná víra ve splnění Božích slibů. Na konci stejné poznání Boží moudrosti, spravedlnosti a moci. Není to nová píseň, o níž se píše ve 14. kap. Zjevení, ale poznání vyplývající ze společné zkušenosti s dravou šelmou. Důvodem je stejná víra ve splnění stejných Božích slibů. A také to, že obojí lid čerpá porozumění ze stejného zdroje - Bible. Boží slovo je pro všechny.

## Závěrečné prohlášení

Lide Kristův a Mojžíšův. Předložili jsme Ti dnes biblické argumenty, že naše rozdělení není trvalé, ale spěje nakonec ke společnému podílu na Božích zalíbeních a požehnáních, daných Abrahámovi a podílu v Božím království danému Ježíši Kristu. Očekávání příchodu Mesiáše

jedněmi a příchodu Syna člověka druhými se nejspíše naplní v příchodu dvou svědků, synů nového oleje, kteří budou působit společně a sjednotí nás prostřednictvím nové, společné smlouvy. Nabízíme tím jiný než tradiční výklad Bible, týkající zmíněných očekávání. Snažíme se tím přispět k naplnění Božího slibu, že ti kdo Boha milují, dodržují jeho přikázání a Ti, kdo se ze stejných důvodů drží svědectví Ježíšova, budou o všem včas informováni. Zároveň bychom tím chtěli podpořit nový dialog mezi oběma směry (národy).

---

[1] Žena je pramatkou všech lidí. Dalším místem, kde se o ní a jejím potomstvu hovoří je Zjevení 12. kap.

[2] Samozřejmě, že za "Boží lid" nebo za uctíváče "pravých Bohů" se považovali i vyznavači ostatních náboženství. Ale v biblickém kontextu platí její rozdělení.

[3] Nejznámější je Ábel a Enoch, sedmý od Adama. Dále Noe, Abrahám, Job a další. Noemovi sice Bůh řekl, že s ním uzavírá smlouvu [Gn 9:1-17], ale to byl Bohem jednostranně formulovaný závazek vůči lidem o tom, že Bůh už nezničí zemi potopou a obsahovala jen základní uspořádání vztahu mezi člověkem a ostatními tvory. Šlo o modifikaci původního předpotopního uspořádání.

[4] Vedle Noema, uzavřel Bůh smlouvu s Abrahámem. I tato smlouva byla jednostrannou Boží iniciativou. Podobně jako když se zaváže k určitému slibu člověk jinému člověku za jeho zásluhy nebo prokázané vlastnosti. Obě smlouvy byly potvrzené znamením. Byly to duha [smlouva s Noemem] a obřizka [smlouva s Abrahámem]. Slovo smlouva znamená, že jde o právní závazek. Teprve při uzavírání smlouvy Mojžíšovy na poušti se slovně zavazuje všechen lid i za své potomky tím, že přijímá a bude dodržovat Mojžíšovu smlouvu. Zde už jednostranný Boží závazek, ale i lid se zavazuje plnit svou část smlouvy.

[5] Nebyli dokonalí, ani geneticky ani mravně, ale jejich vlastnosti a vztah k hodnotám [Žd 11:9,11] umožnili Bohu s nimi jednat s ohledem na budoucí záchranu lidstva.

[6] Přestože později obviňuje Ezau Jáкова, že ho o prvorozenství připravil lstí, lze se právem domnívat, že Ezau svou přísahu o předání prvorozenství Jákovovi, nebral vážně a spoléhal na svou oblibu u otce Izáka. Nebral vážně jeden ze základních přirozených zákonů o dodržování dané přísahy. Jednal jako politik.

[7] Nejde o bezúhonnost absolutní. Abrahám například ze strachu, že bude zabit navedl svou ženu, aby během pobytu v Geraru, králi toho města, Abímelekovi tvrdila, že je Abrahámovou sestrou. To způsobilo, že si jí Abímelek vzal za ženu. Jednal podle příkazů a slibů Božích, ale zároveň uvedl do hříchu Abímeleka a jeho dům i svou ženu Sáru. Je zajímavé, že kvůli Sáře uzavřel Bůh lůna všech žen v království Dt 20:18. Sára nemohla mít děti až do vysokého věku. To Abraháma velmi trápilo.

[8] To se stalo kmenu Dan, který není mezi dvanácti kmeny Izraele při označování 144 000 ve Zjevení 6:4-6; Místo něho je jmenován kmen Manase.

[9] Je třeba pochopit, že stejně jako se vyvíjel izraelský lid, měnil Bůh výchovné prostředky podobně, jako rodiče přizpůsobují výchovu svých dětí podle jejich věku a stupně dospívání. Na počátku jsou prostředky jednoznačnější, uplatňuje se metoda cukru a biče, odměna, trest. Aby děti rozuměli tomu, co se po nich chce. Později dostávají děti stále větší svobodu v samostatném rozhodování a přímé zásahy rodičů jsou stále vzácnější. Současně nesou dospívající potomci i větší zodpovědnost. Bůh postupuje analogicky. Mojžíšova smlouva byla doprovázena Božími mocnými skutky ve velkém rozsahu i v dalším období soudců. Jakmile Izraelité zatoužili po větší nezávislosti na Bohu a vyžádali si krále, byly přímé Boží výchovné zásahy stále řidší. Hlavním výchovným prostředkem se stalo napomínání a varování skrze proroky. Jeho přímých zásahů výrazně ubylo. Ježíšovou obětí a kristovskou smlouvou nastala další etapa Boží výchovy. Už nestačí poslouchat jen pod hrozbou biče nebo pro odměnu. Smluvní lid má větší prostor pro samostatný vývoj mimo domov. (Už není

žádné, územně omezené království, kde je Boží lid doma. Není chrám.) Výchovným prostředkem se stalo evangelium postavené na spravedlnosti a milosti v konfrontaci s okolním světem, jeho hodnotami a vlastnostmi.

**[10] Důležité:** *"Mojžišovu smlouvu uzavřel JHVH s Izraelem ve velmi rané vývojové době. To její naději na úspěch velmi zeslabilo, a to především tím, že byla uzavřena před vyřešením sporné otázky ohledně člověka. Kritéria této smlouvy proto nebrala v úvahu lidskou nedokonalost zaviněnou dědičným hříchem. Při jejím uzavření byl předpověděn neúspěch Izraelců. Dt 31:16-21; 1 Pt 2:8;"* Citováno z knihy "Popularizace prvních výsledků..." na str. 66, podnadpis "První smlouva", dostupná na [www.t-b-from.cz](http://www.t-b-from.cz)

**[11]** První smlouva byla stvrzena krví zvířat a je jen stínem věcí budoucích. [Žd 8:5; 9:6-10; 10:1] Věčné dědictví, zaslíbené v zákoně vyplývá ze závěti a je platné až když je prokázána smrt toho, kdo jí ustanovil. Proto ani první smlouva není uzavřena bez prolití krve. Proto je Ježíš prostředníkem nové smlouvy, neboť dal vzácnější oběť, než je krev zvířat a vstoupil do svatyně nebeské, ne do té, která byla zhotovena lidskýma rukama.

**[12]** Stejně jako pohané než uvěřili evangeliu a smířili se skrze Krista s Bohem.

**[13]** Dnešní stát Izrael je pokus obnovit Izrael jako Boží království na základě Mojžišovy smlouvy. Vznikl jako iniciativa vůdců Židů. Písmem se však jen zaštiťují. Ve skutečnosti používají a spoléhají se na světské politické a mocenské nástroje a nehájí vůli Boží. Plní se Iz 2:6-11. Jak bude ještě ukázáno, Boží království je od Krista jiného druhu. Naplní se požehnání Judovi [Gn 49:10]. Království je rozptýlené ve světě, kde jeho lid zraje jako obilí na poli mezi koukolem.

**[14]** Často z kontextu vyplývá, že mluví o sobě jako o Synu člověka. Ale vždy to není jednoznačné. Mt 16:28-17:9.

**[15]** V knize Zjevení se objevuje „beránek“ několikrát, přičemž v několika případech je popis doplněn o další detailnější Beránkovu identifikaci. (např.: ten obětovaný; který je před trůnem; v knize toho zabitého beránka; atd.) V našem případě se jedná o dva takto, dodatečně identifikovatelné beránky. Jeden ze Zj.5:6 představuje Ježíše Krista a pak druhý ze Zj. 13:11. U něho je uvedena zajímavá dodatečná identifikace a to, že je dvourohý, což je uvedeno nepřímo identifikací šelmy. Tento detail musí být důležitý, protože každý beránek je dvourohý. Takže proč ten důraz na tento aspekt? Je to z důvodu správné identifikace šelmy, která se lidem bude v určité podobě jevit jako beránek a to ve dvou rozích, které symbolizují 2 představitele. Takže šelma se neproměňuje v beránka, ale je s ním pouze srovnávána a to v jedné své vlastnosti a na to v naší studii upozorňujeme a snažíme se v dalším textu dále rozpracovávat. (Viz. Též Kontextová studie "Beránek")  
Roh znamená král podobně jako ve Zj 17:12 tj. vůdce stojící v čele dalších lidí. Dva svědkové mohou zastupovat lid obou smluv.

**[16]** V Izajášovi je zmínka ještě o služebníkově, který neumírá násilnou smrtí jako dva svědkové ve Zjevení, ale umírá zkrúšen nemocí jako oběť za vinu. Iz 53:10

**[17]** protože moc dokázali lidé v té době přijmout podobně jako při výchově malého dítěte, mění rodiče výchovu podle věku. V ranném věku uplatňují především metodu cukru a biče. Odměny a tresty. Také jejich příkazy a zákazy jsou formulované konkrétně, tohle musíš, tohle nesmiš. Děti se tak učí zjednodušeně zákon svých rodičů a přijímají jejich řád. Na začátku nemusí všemu rozumět, stačí, když ho dodržují.

**[18]** Smlouva zákona byla uzavřena před vyřešením sporné otázky ohledně člověka. Kritéria této smlouvy proto nebrala v úvahu lidskou nedokonalost zaviněnou dědičným hříchem. Viz POPULI 8. kap. str. 66 "První smlouva"

**[19]** Zde je myšlena výchova dobrá, kde rodiče vychovávají své děti v lásce a svědomitě. V narušených rodinách dochází ke konfliktům, které vyplývají z chyb a zanedbané výchovy rodičů.

**[20]** V prvním případě 70 starších jedinkrát prorokovalo. Ve druhém případě se u 120 učedníků Duch projevoval více způsoby a mnohem déle. Zjednodušeně řečeno dostali větší dávku s více možnostmi. V porovnání se 70 staršími je Ježíšových učedníků mnohem více. I samotné počty vybraných nejsou náhodné.

**[21]** Jidáš odešel již před tím a šel vydat Ježíše veleradě kněží.

[22] Mt 13:3-9; Mt 13:18-23; Mt 13:24-30; Mk 4:26-29;

[23] To dokazují problémy, které museli řešit apoštolové už na začátku sborů.

[24] Není dokonalý, ale je ospravedlněn Ježíšovou obětí.

[25] Ježíšova podobenství o žni ukazují na to, že vývoj od tělesného k duchovnímu člověku neprobíhá jen podle obrazu a plánu Božího, ale i Satan smí ovlivňovat člověka podle svého plánu. Rostou spolu na poli jako obilí a koukol a na začátku jsou od sebe špatně rozeznatelní.

[26] Adam a Eva byli teprve na počátku svého vývoje. Na jeho konci by se teprve stali obrazem Božím, jakým byl až Ježíš Kristus. Na začátku měli jen vlastnosti, potřebné k dosažení tohoto cíle. Než se nechali svést k hříchu byli v Boží přízni. Až Ježíš Kristus obnovil možnost se do Boží přízně a rodiny vrátit.

[27] Odpůrcovy pravomoci vůči Božím lidu se mění také podle toho, jak postupně prohrává svůj spor s Bohem v jednotlivých nebesích.

[28] Spor je postupně řešen na jednotlivých úrovních nebes a nakonec na zemi. Nejdříve byl vyřešen na úrovni serafů [Iz 6:1-4]. Na úrovni cherubů byl vyřešen Ježíšovou misí na zemi [L 10:18; J 12:31]. Na úrovni andělů bude spor ukončen v čase žně [Zj 12:9].

[29] Dopis sboru v Thyatiru je v několika ohledech odlišný od předchozích dopisů. Oslovuje ho Syn Boží vypadající částečně jako proměněný Kristus. Mimo jiné má nohy jako zářivý kov jako mocný anděl ze Zj 10:1. Poprvé je akrostych na konci celého dopisu takže slib „*Kdo zvítězí, tomu dám moc nad národy: bude je pást železnou berlou...*“ Zj 2:26,27 je zřejmě směřován celému sboru.

[30] Gn 12:2,3; 18:18; 22:18; 26:4; 28:14;

[31] Jákob požehnal Judovi slovy: „...*Juda nikdy nebude zbaven žezla ani palcátu, jenž u nohou mu leží, dokud nepřijde, ten který z něho vzejde; toho poslouchat budou národy.*“ [Gn 49:10 ]